

Nasjonal betydning av sjømatnæringen

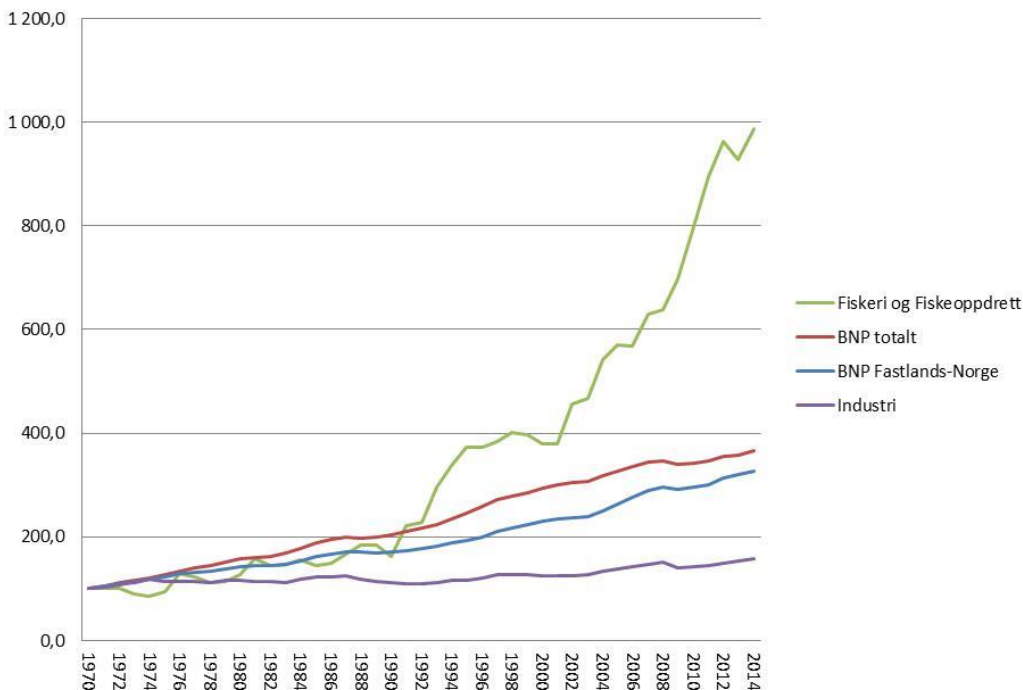
- En verdiskapingsanalyse med data for 2013
  - Finansiert av Fiskeri- og havbruksnæringens Forskningsfond (FHF)
  - Dokumenter den økonomiske betydningen av sjømatnæringen målt i sysselsetting, bidrag til BNP og produksjonsverdi.
  - Dokumenterer direkte virkninger og ringvirkninger for:
    - Sjømatnæringen som helhet
    - Den fiskeribaserte- og den havbruksbaserte verdikjeden separat
    - De ulike næringsgruppene (fangst, akvakultur, foredling og handelsledd)
  - Baserer seg i hovedsak på sist tilgjengelige data fra Norges nasjonalregnskap (SSB) samt noe bransjerettet statistikk.
  - Analysen inneholder resultater for alle år i perioden 2004 – 2013.

Hovedresultater

- Totalt bidro den norske sjømatnæringen med en verdiskaping målt som bidrag til brutto nasjonalprodukt (BNP) på 61 milliarder kroner i 2013, basert på en produksjonsverdi på 172 milliarder kroner.
- Målt i verdiskaping per årsverk bidrar de enkelte delnæringer med henholdsvis 0,96 mill. kroner (fiske og fangst), 3,1 mill. kroner (akvakultur) 0,75 mill. kroner (fiskeforedling) i 2013. Gjennomsnittet for Fastlands- Norge dette året var om lag 0,9 mill. kroner per årsverk.
- Ringvirkningseffektene av næringen målt som bidrag til BNP er i 2013 på ca. 25 milliarder kroner, som utgjør omtrent 40 % av det totale bidraget. Ringvirkningene har i gjennomsnitt i perioden 2004 – 2013 vokst med nesten 8 % per år.
- I 2013 var det nesten 25 000 årsverk direkte tilknyttet sjømatnæringen, som igjen bidro til omtrent 24 000 årsverk i tilknyttet virksomhet (ringvirkninger).

Sterk vekst

Utvikling i verdiskaping (bruttoproduct), faste 2005-priser, 1970=100

Figuren viser utviklingen i bruttoprodukt i faste 2005-priser. Bruk av faste priser vil si at man har fjernet effektene av prisstigningen i perioden.

Fra 1970 til 2014 har sjømatnæringen nesten 10-doblet sitt verdiskapingsbidrag målt i faste priser.

Til sammenligning er BNP totalt (inkl. olje- og gassvirksomhet) 3,7 ganger høyere, mens BNP Fastlands-Norge er 3,3 ganger høyere i samme periode. Dette er også en formidabel utvikling, men sammenliknet med sjømatnæringen er den svak.

Bruttoproduktet i norsk industri målt i faste 2005-priser er 1,6 ganger høyere i 2014 enn i 1970.

Begrepet verdiskaping (bidrag til BNP)

Verdiskapingen er den verdien en sitter igjen med etter å ha trukket i fra kostnader knyttet til forbruk av varer og tjenester i produksjonsprosessen.

Verdiskaping må ikke sammenblandes med begreper som omsetning, produksjonsverdi eller eksportverdi som er å betrakte som mål på omsetningsverdi.

Verdiskapingen måler hvilken merverdi som skapes når en trekker i fra den innsatsen av varer og tjenester som har medgått i produksjonen.

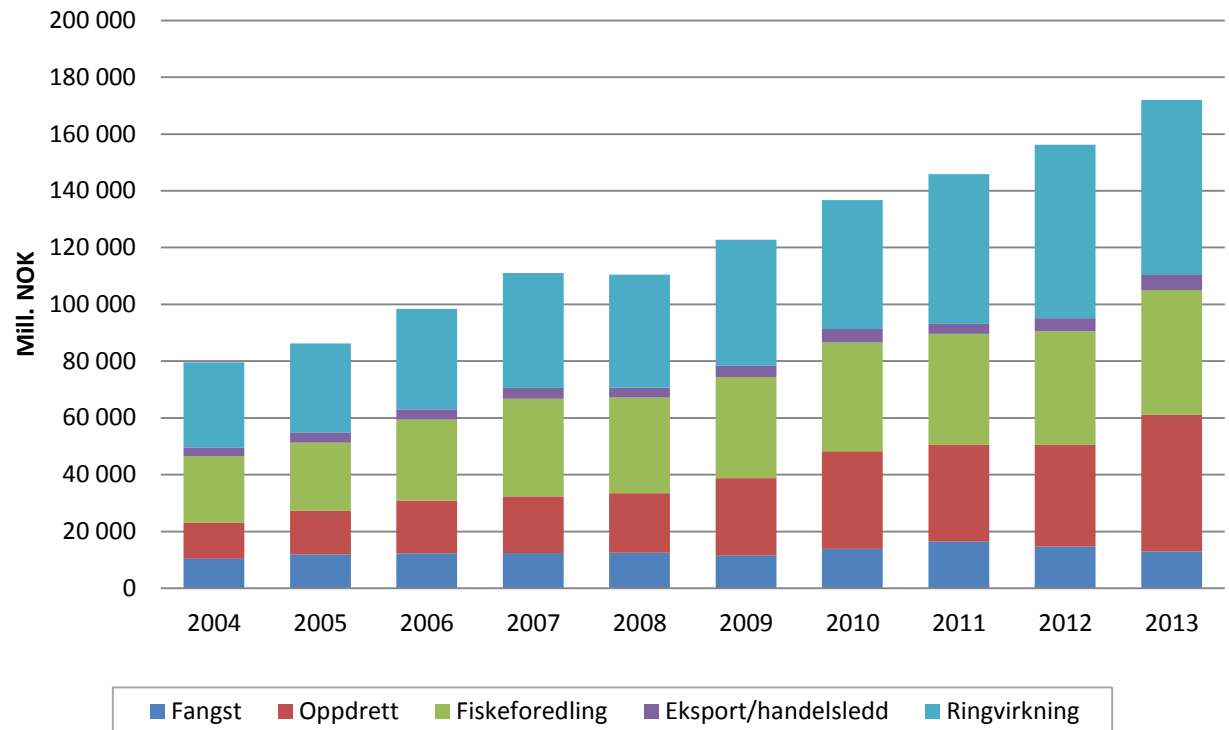
Denne merverdien vil typisk fordele seg mellom arbeidstakere (i form av lønn) og kapitaleiere (i form av kapitalavkastning), samt at noe også tilfaller staten (i form av skatter og avgifter).

For en næring hvor all produksjon eksporteres, så framkommer verdiskapingen som differansen mellom eksportverdien og utgifter til varer og tjenester i produksjonen.

Hele sjømatnæringen – produksjonsverdi

- Produksjonsverdien, inklusive ringvirkninger i annet næringsliv, har mer enn doblet seg i perioden 2004 til 2013, fra ca. 80 til ca. 172 mrd. kroner
- Av den samlede verdien utgjør omtrent 35 % ringvirkninger i andre næringer.

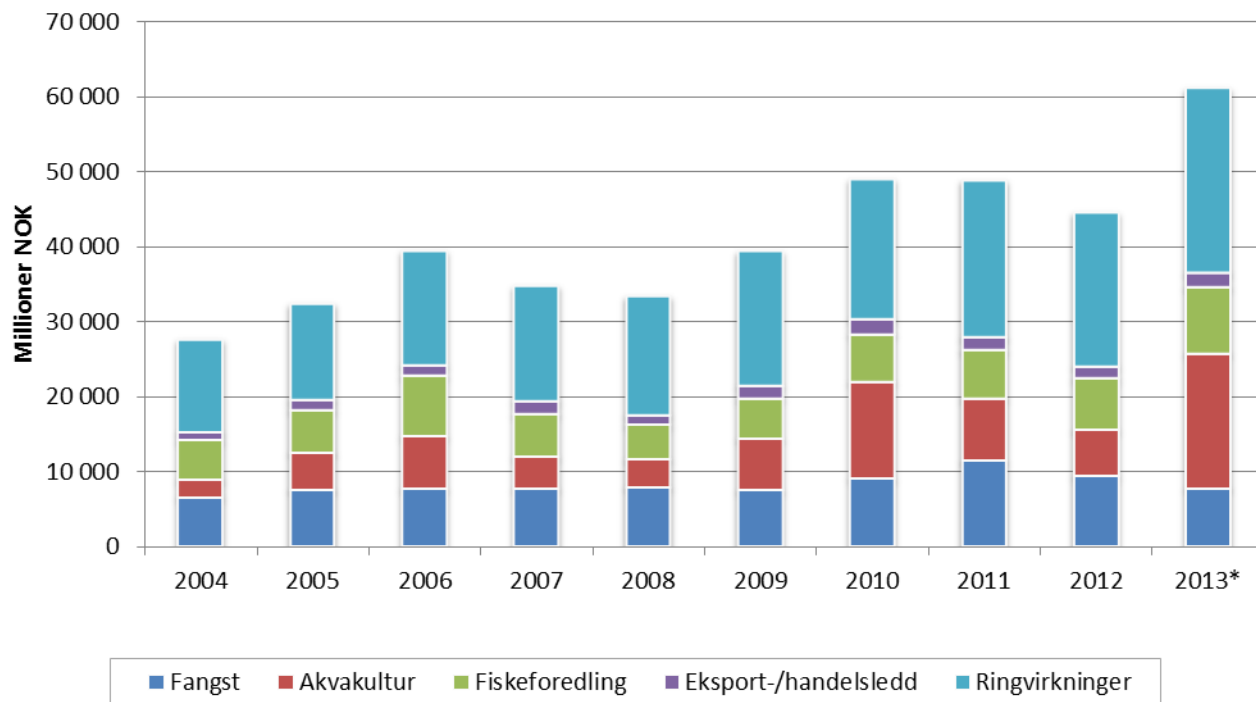
Betydning av norsk sjømatnæring - produksjonsverdi

Hele sjømatnæringen – verdiskaping (bidrag til BNP)

- Bidraget til BNP har økt fra ca. 27 til ca. 61 mrd. NOK fra 2004 til 2013
- Omtrent 40% av dette er ringvirkninger og de har økt hvert år.
- Ser tydelig næringens sykliske natur som i hovedsak skyldes svingninger i eksportprisen på laks.

Betydningen av norsk sjømatnæring
- bidrag til BNP

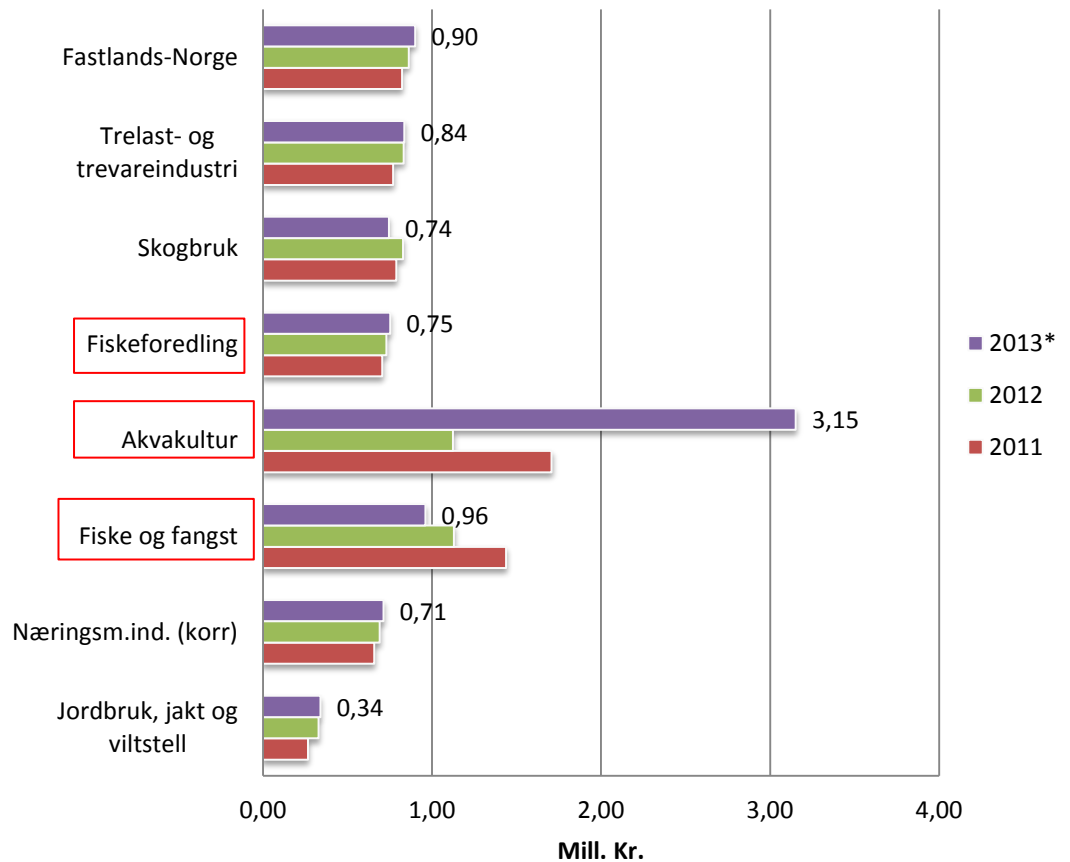
Verdiskaping per årsverk

- Målt i verdiskaping per årsverk bidrar de enkelte delnæringer med henholdsvis:

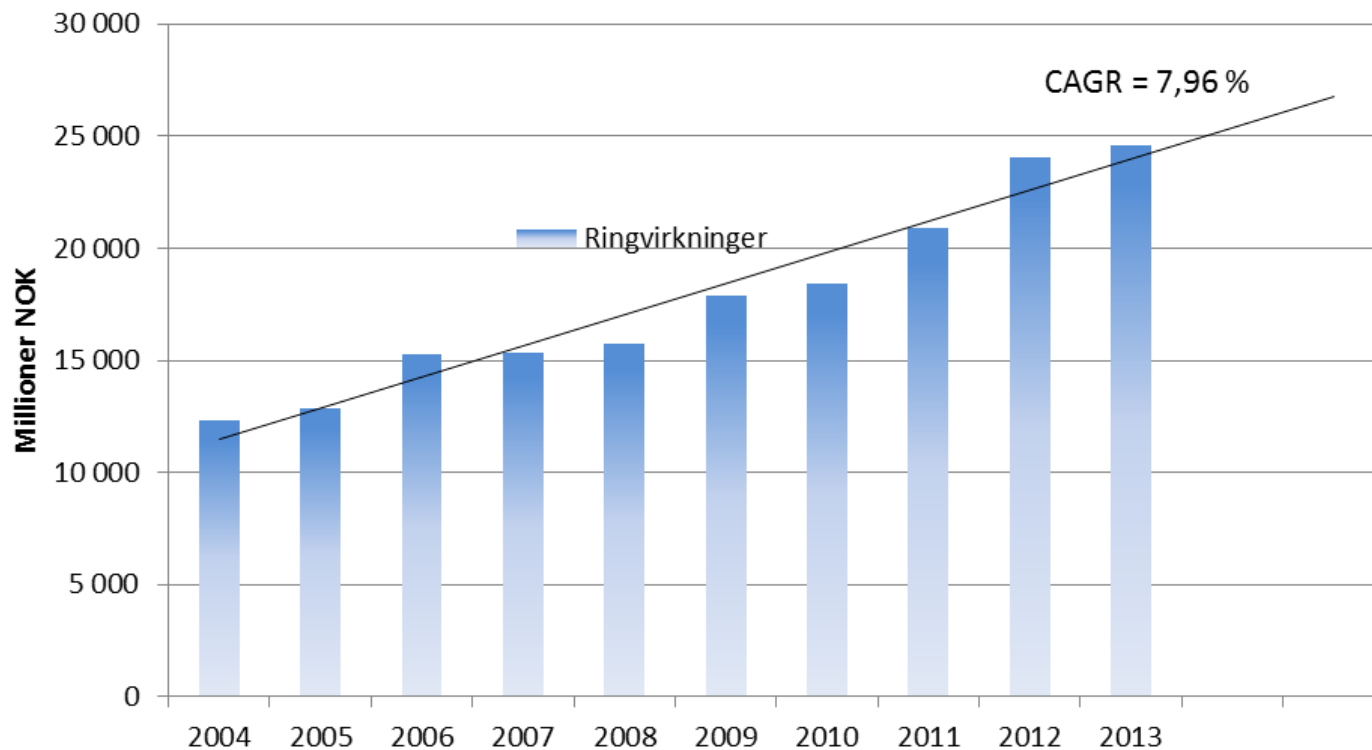
- 0,96 mill. kroner (fiske og fangst)
- 3,1 mill. kroner (akvakultur)
- 0,75 mill. kroner (fiskeforedling) i 2013.

- Gjennomsnittet for Fastlands- Norge dette året var ca. 0,9 mill. kroner per årsverk.

Verdiskaping pr. årsverk i utvalgte næringer

Hele sjømatnæringen – utvikling i ringvirkninger (bidrag til BNP)

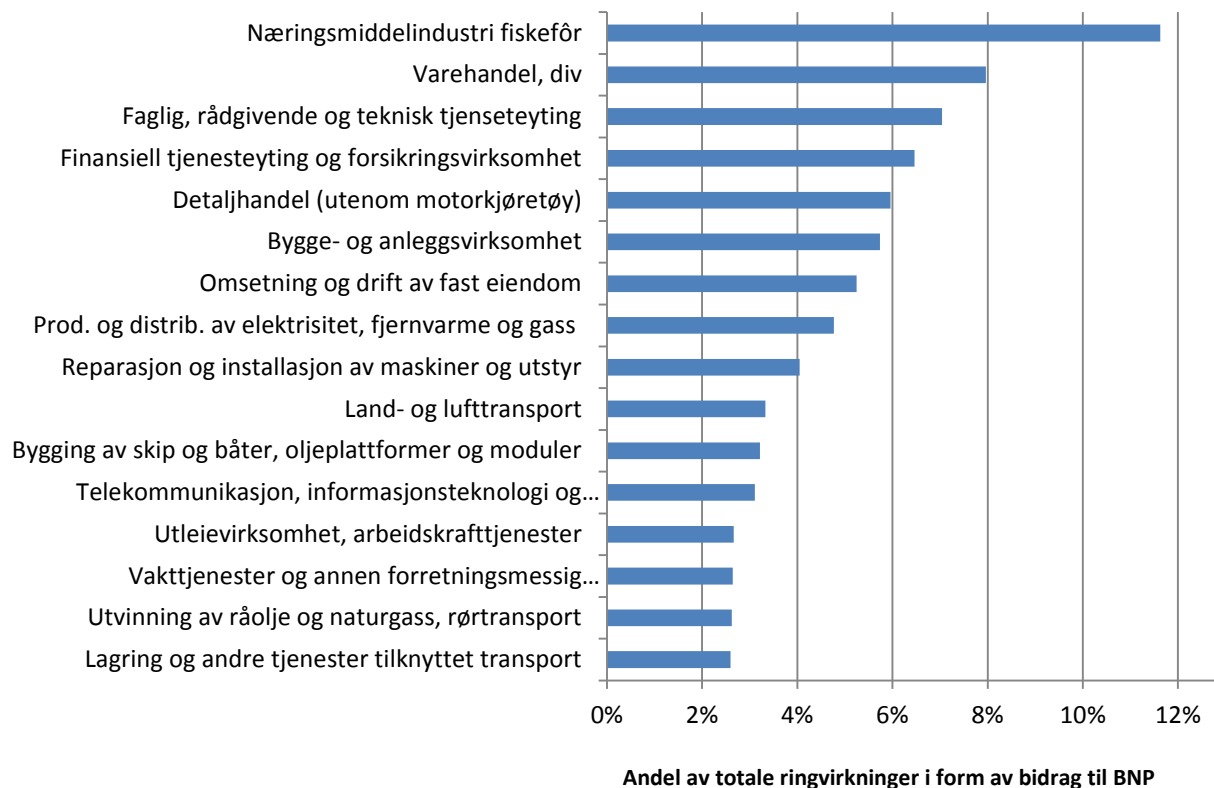

Omtrent 40% av samlet verdiskaping i sjømatnæringen i 2013 er ringvirkninger og de har økt hvert år.

Sammensetning av ringvirkningene

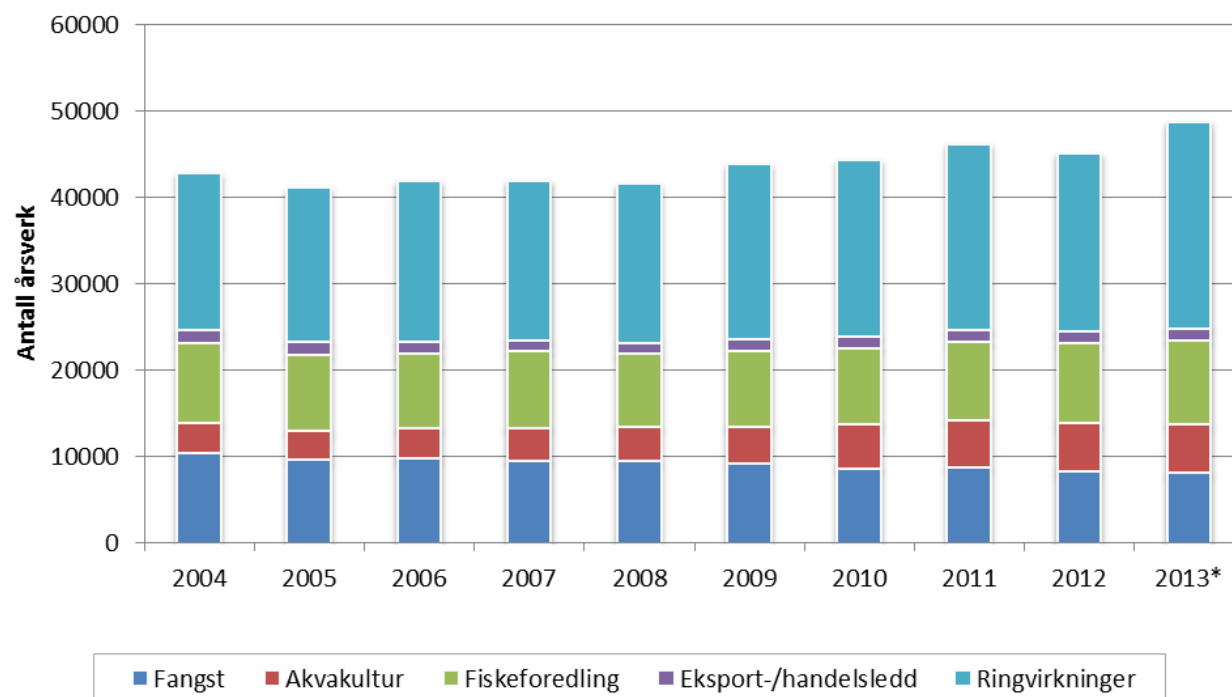
- Figuren viser de 16 næringsgruppene som gir størst ringvirkninger (bidrag til BNP) som følge av aktiviteten i hele sjømatnæringen i 2013.
- Vi finner de største ringvirkningene i næringene:
  - Fiskefôr (2,8 mrd.)
  - Varehandel (2,0 mrd.)
  - Faglig, rådgivende og teknisk tjenesteyting (1,8 mrd.)
- De 16 næringsgrupperingene i figuren representerer samlet 79 % av ringvirkningene.

Hele sjømatnæringen – sysselsetting

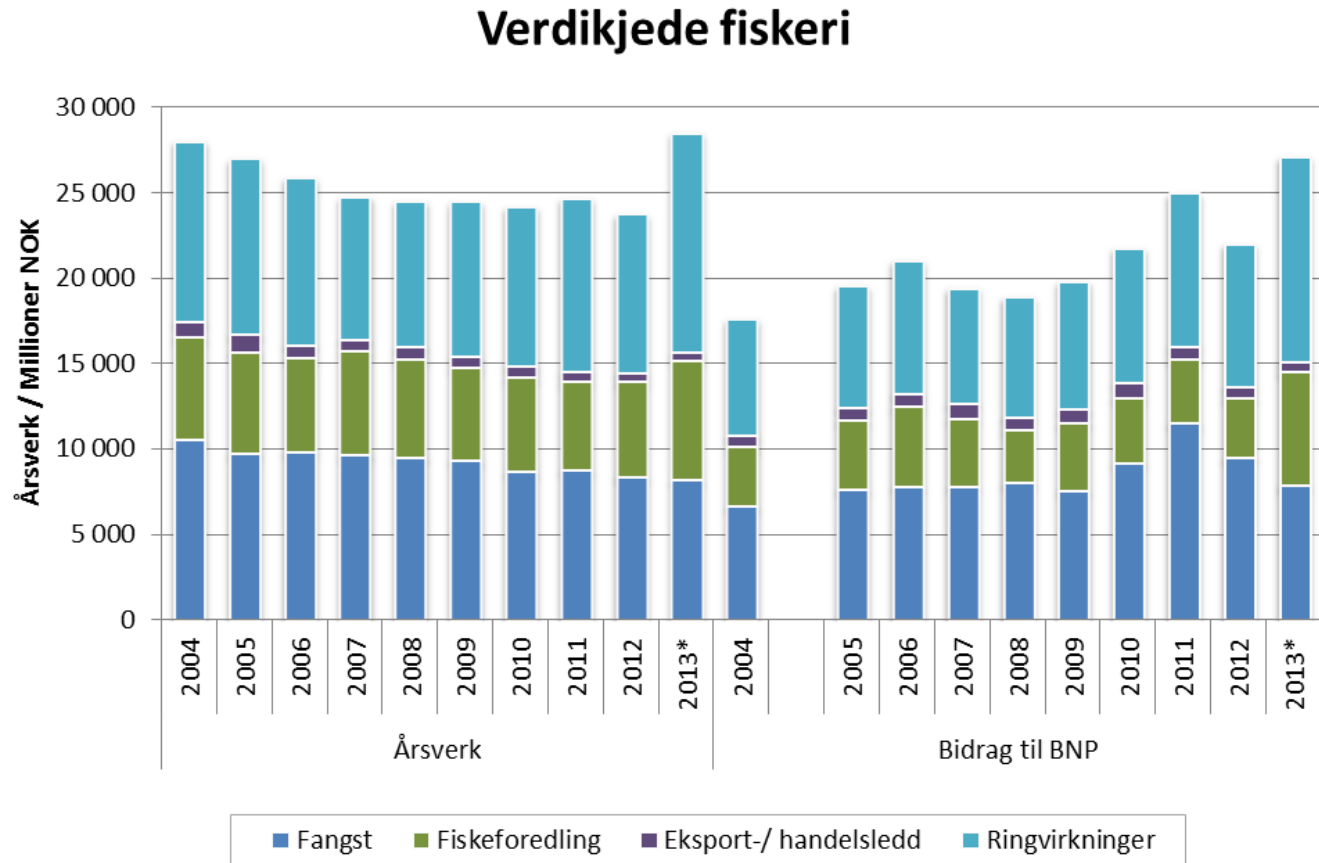
- Sysselsettingen har vært relativt stabil og har økt fra ca. 42 til 48 tusen årsverk i perioden 2004 til 2013.
- I 2013 utgjør omtrent halvparten av årsverkene ringvirkninger i andre næringer

Betydningen av norsk sjømatnæring
- Årsverk

Fiskeribaserte verdikjede

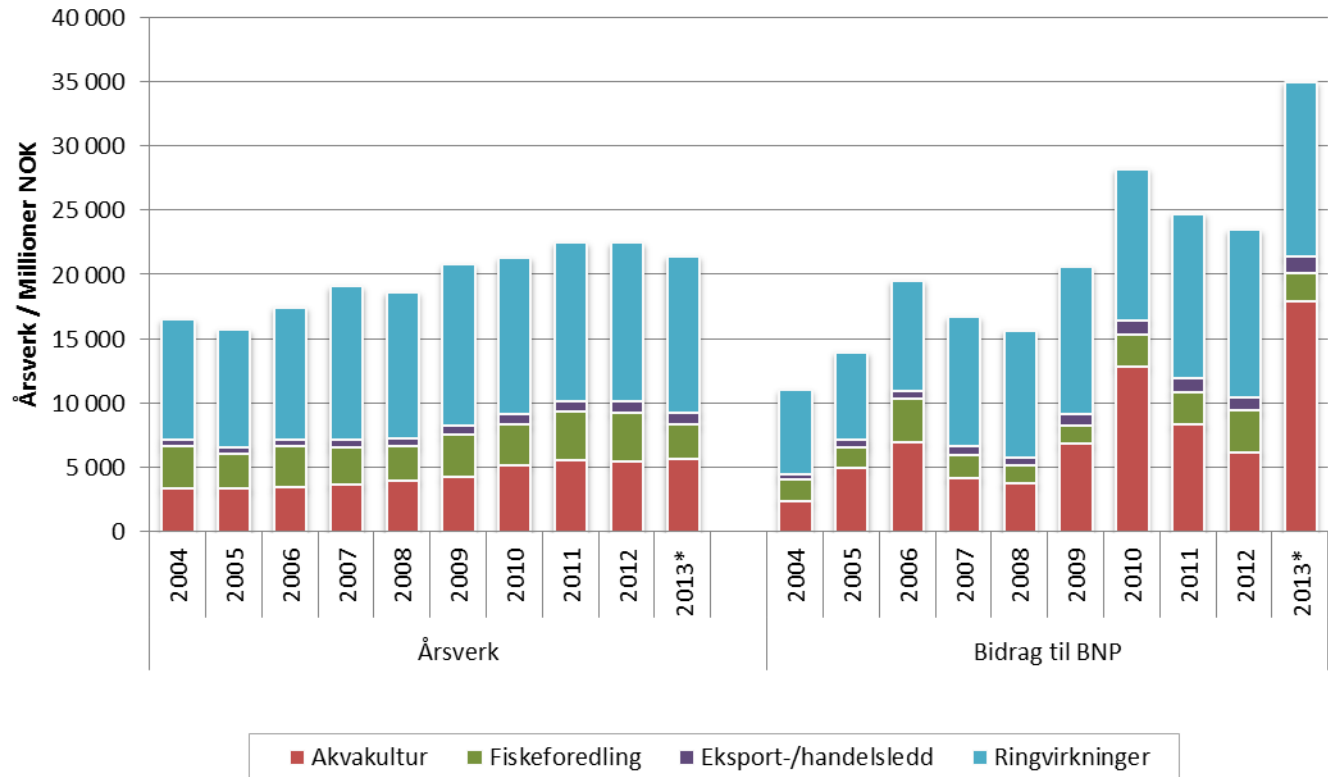
- Verdikjeden sysselsatte ca. 28 500 årsverk i 2013.
- Betydningen av verdikjeden målt i bidrag til BNP var på ca. 27 mrd. NOK i 2013.
- Av dette utgjorde ca. 12 mrd. NOK ringvirkninger.

Havbruksbaserte verdikjede

- Verdikjeden sysselsatte ca. 21 400 årsverk i 2013.
- Aktiviteten i verdikjeden ga et bidrag til BNP på ca. 35 mrd. NOK i 2013.
- Av dette utgjorde 13,6 mrd. NOK ringvirkninger.

Verdikjede havbruk

Kontaktinformasjon

Roger Richardsen, SINTEF Fiskeri og havbruk AS

Heidi Bull-Berg, SINTEF Teknologi og samfunn

roger.richardsen@sintef.no

heidi.bull-berg@sintef.no